

Ocena dorobku naukowo-badawczego dr n. med. Łukasza Bołkuna, adiunkta Kliniki Hematologii Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Dr med. Łukasz Bołkun jest absolwentem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, który ukończył w 2006 roku uzyskując dyplom lekarza. Od początku swojej kariery zawodowej Dr Bołkun związany jest z Kliniką Hematologii UM w Białymstoku, gdzie pracuje od 2008 roku, aktualnie na stanowisku adiunkta. Jest specjalistą chorób wewnętrznych, obecnie w trakcie specjalizacji z hematologii. Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w 2012 roku na podstawie pracy pt. „Ocena białka HSP70 i jego przeciwciał we krwi chorych na ostre białaczki”.

1. Ocena wskazanego osiągnięcia naukowego

Dr med. Łukasz Bołkun przedstawił do recenzji cykl 5 prac oceniających znaczenie rodziny białek nadrodziny TNF w patogenezie chorób rozrostowych układu krwiotwórczego. We wszystkich tych publikacjach dr Bołkun jest pierwszym autorem, a jego wkład w koncepcję pracy i opracowanie wyników był znaczący. Udział procentowy wynosił 80% w 4 publikacjach i 60% w jednej pracy. Należy zaznaczyć, że dr Bołkun dołączył oświadczenia wszystkich współautorów o udziale w pracach stanowiących część rozprawy habilitacyjnej. Wszystkie publikacje ukazały się w renomowanych czasopismach hematologicznych o wysokim współczynniku oddziaływania, a łączny IF przedstawionych do recenzji artykułów wynosił 15,366.

Rola rodziny białek TNF w rozwoju nowotworów układu krwiotwórczego jest słabo poznana, dlatego należy podkreślić nowatorski i oryginalny charakter prac dr Bołkuna. Habilitant ocenił rolę tych białek zarówno w nowotworach limfoidalnych tj. szpiczak plazmocytowy czy ostra białaczka limfoblastyczna jak również w schorzeniach rozrostowych linii mieloidalnej tj. ostra białaczka szpikowa.

Na podstawie badań przeprowadzonych u 50 chorych z noworozpoznanym szpiczakiem plazmocytowym, habilitant stwierdził istotnie zwiększone stężenie w surowicy ligandów APRIL i BAFF należących do rodziny TNF w tej populacji chorych w porównaniu ze zdrową grupą kontrolną. Wykazał ponadto pozytywną korelację pomiędzy stężeniem APRIL i BAFF a innymi badanymi cytokinami tj. VEGF i IL-6. Na podstawie tych badań habilitant wysunął wniosek, że badane ligandy mogą służyć jako markery aktywności choroby oraz potencjalne cele nowych terapii szpiczaka plazmocytoowego (*Annals of Hematology*).

Kontynuacją badań dotyczących roli cytokin nadrodziny TNF w patogenezie szpiczaka plazmocytoowego była praca opublikowana w *Hematological Oncology*. Habilitant zbadał stężenie TRAIL oraz innych cytokin u 56 chorych i wykazał statystycznie zwiększone stężenie w surowicy TRAIL, TNF alfa i VEGF w porównaniu do zdrowej populacji. Stężenia analizowanych cytokin zależne były od aktywności choroby, dlatego habilitant uważa, że w przyszłości cytokiny te mogą posłużyć jako wskaźniki prognostyczne szpiczaka plazmocytoowego.

Nieco odmienne wyniki stężenia APRIL, BAFF i TRAIL w surowicy uzyskał habilitant u 76 chorych z ostrą białaczką szpikową (AML). Surowicze stężenia APRIL i BAFF były istotnie statystycznie zwiększone w AML, podczas gdy stężenie TRAIL było zmniejszone w porównaniu do zdrowej kontroli. U chorych z całkowitą odpowiedzią na leczenie indukujące w porównaniu do chorych, którzy nie uzyskali remisji po chemioterapii, stężenie APRIL i BAFF było istotnie zmniejszone, a TRAIL zwiększone. Ponadto habilitant wykazał, że zwiększone stężenie BAFF i zmniejszone stężenie TRAIL było związane z krótszym przeżyciem chorych z AML.

Kolejna praca habilitanta opublikowana w *Journal of Cancer* potwierdziła istotną rolę ligandów APRIL i BAFF w patogenezie i rokowaniu AML. Podobny wniosek wysunął habilitant w odniesieniu do ostrej białaczki limfoblastycznej (ALL). Zwiększone stężenie APRIL u chorych z ALL korelowało z krótszym okresem wolnym od nawrotu i całkowitym przeżyciem (*Leukemia Research*).

Podsumowując, publikacje będące osiągnięciem habilitanta koncentrują się na znaczeniu patogenetycznym i prognostycznym wybranych cytokin rodziny TNF (APRIL, BAFF, TRAIL) i mają charakter nowatorski. Stanowią interesujący wkład w rozwój wiedzy na temat podłoża chorób nowotworowych układu krwiotwórczego, ale badania habilitanta wymagają kontynuacji z udziałem większej grupy pacjentów.

2. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Pozostały dorobek naukowy dr Bołkuna jest również znaczący. Jest autorem lub współautorem 23 publikacji naukowych, w tym 21 o charakterze oryginalnym oraz 2 prac kazuistycznych. Łączna suma punktów MNiSW tych publikacji wynosi 475, a wskaźnik oddziaływania (IF)= 43,485. Dr Bołkun jest pierwszym autorem w 5 pracach (22%) o IF=8,082. Tematyka prac badawczych obejmowała m.in. 1) rolę kompleksu białka Z w chorobach hematologicznych, 2) znaczenie zaburzeń układu immunologicznego w patogenezie przewlekłej białaczki limfocytowej i chłoniaków B- komórkowych oraz 3) ocenę markerów prognostycznych szpiczaka plazmocytozy. Wyniki badań habilitant zaprezentował w recenzowanych czasopismach hematologicznych.

W PubMed znalazłem 25 prac autorstwa dr Bołkuna. W bazie Scopus- 27, a Web of Science- 33. Liczba cytacji wg. Scopus to 61, a Web of Science- 47 (bez autocytacji). Indeks Hirscha wynosi 4 w obu bazach medycznych (dane na dzień 30.12.2016). Uzupełnieniem dorobku naukowego jest autorstwo 10 rozdziałów podręczników dla lekarzy i studentów (w 9 z nich habilitant jest jedynym autorem). Jest także autorem 16 doniesień zjazdowych.

2. Ocena działalności dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej

Dr Łukasz Bołdun jest głównym wykonawcą lub współwykonawcą 16 projektów badawczych realizowanych w ramach prac statutowych. Prowadzi zajęcia z chorób wewnętrznych i hematologii dla studentów III i V roku Wydziału Lekarskiego i Studiów Anglojęzycznych. W latach 2014-2015 był opiekunem Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Hematologii. 2-krotnie pełnił funkcję promotora pomocniczego w rozprawach na stopień doktora nauk medycznych. Jest kierownikiem specjalizacji lekarza z zakresu chorób wewnętrznych. Jest laureatem nagród naukowych Rektora UM w Białymstoku w latach 2011-2015.

3. Podsumowanie

Reasumując, przedstawiony mi do recenzji dorobek naukowy dr n. med. Łukasza Bołkuna jest spójny tematycznie i wartościowy. Potwierdzeniem mojej opinii są liczne publikacje w czasopismach z Listy Filadelfijskiej o wysokim wskaźniku oddziaływania. Tematyka prac zawiera istotne elementy poznawcze, a w przyszłości uzyskane wyniki być może znajdą zastosowanie praktyczne. W związku z powyższym wnoszę do Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie dr Łukasza Bołkunu do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. med. GRZEGORZ HELBIG
Specjalista chorób wewnętrznych
Transplantolog kliniczny
Hematolog
1063677